

Република Србија
Агенција за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну
сигурност Србије

УПУТСТВО ЗА ЕВИДЕНЦИЈУ И
ПРИЈАВЉИВАЊЕ НУКЛЕАРНИХ
МАТЕРИЈАЛА

Београд, октобар 2015.

Садржај:

1. Опште одредбе	3
1.1. Подношење декларација и рокови за пријављивање	3
1.2. Одговорно лице.....	4
1.3. Јединствени код за пријављивање	4
1.4. Сертификат.....	4
2. Упутство за попуњавање сертификата.....	5
3. Упутство за попуњавање декларације за евиденцију нуклеарних материјала..	9
4. Инспекцијска посета	12

1. Опште одредбе

Пријављивање нуклеарних материјала врши се у складу са одредбама **Споразума о примени гаранција у вези Уговора о неширењу нуклеарног наоружања између СФРЈ и Међународне агенције за атомску енергију** (*Сл. лист СФРЈ - Међународни уговори, број 67/73*). Свака институција или други субјекат који поседује нуклеарни материјал, у обавези је да исти пријави по утврђеним процедурама, датим у наставку.

Нуклеарни материјал подразумева следеће: уранијум са природним обогаћењем, осиромашени уранијум, уранијум-233, обогаћени уранијум, торијум и плутонијум у облику метала, легура, хемијских једињења или концентрата.

Агенција за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије (у даљем тексту Агенција) има улогу посредника између институција које поседују материјале који подлежу пријављивању и Међународне агенције за атомску енергију (МААЕ). Попуњене декларације се достављају Агенцији, која затим шаље МААЕ збирну - државну декларацију са свим пријављеним материјалима у Републици Србији. Ланац пријављивања је представљен следећом шемом:

1.1. Подношење декларација и рокови за пријављивање:

Декларације за евиденцију нуклеарних материјала потребно је доставити на захтев Агенције за заштиту од јонизујућег зрачења и нуклеарну сигурност Србије. Рокови за подношење декларација су следећи:

- **Годишња декларација** - Подноси се једном годишње на захтев Агенције, у року од 15 дана од дана пријема обавештења
- **Допунске информације / Измена и исправка претходних декларација** - Највише 15 дана од дана пријема обавештења да су потребне допунске информације о поднетим декларацијама
- **Промена инвентара** - У року од 30 дана од дана извршене промене инвентара
- **Увоз и извоз посебно дефинисане опреме нуклеарних и нуклеарних материјала** - У року од 30 дана од дана увоза или извоза

Рок за подношење декларација почиње да тече од датума пријема обавештења.

1.2. Одговорно лице:

Свака институција је у обавези да именује одговорно лице, задужено за:

- пријављивање нуклеарних материјала
- комуникацију са Агенцијом за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије (Агенција)
- организацију инспекцијске посете
- друге активности

Именовано лице треба да буде упознато са процедурама за пријављивање нуклеарних материјала, попуњавање декларација и роковима за подношење декларација. У случају инспекцијске посете Међународне агенције за атомску енергију (МААЕ), именовано лице ће бити обавештено од стране Агенције о датуму, времену и локацији која ће бити предмет инспекцијске посете. Од именованог лице се очекује да изврши све неопходне припреме унутар матичне институције везане за инспекцијску посету. Уколико је неопходно, потребно именовати и заменско лице.

1.3. Јединствени код за пријављивање:

Агенција ће свакој институцији доделити јединствени идентификациони код, на основу кога ће се вршити пријављивање материјала и евиденција активности. Јединствени код је потребно назначити на свакој декларацији и сертификату у за то предвиђеним пољима.

1.4. Сертификат:

Као прилог свакој декларацији која се предаје Агенцији, потребно је доставити и попуњен Сертификат са тачним и ажурираним подацима о институцији, одговорним лицима као и типу декларације која се подноси.

2. Упутство за попуњавање сертификата

Република Србија Агенција за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије	
ЕВИДЕНЦИЈА НУКЛЕАРНИХ МАТЕРИЈАЛА	
Формулар: _____	
СЕРТИФИКАТ	
☐ Други подносилац декларације: ☐ Други подносилац декларације: ☐ Промисли омаг за ваје са одрасле декларације:	
Подаци о институцији:	
Име компаније или организације:	
Адреса:	
Место, општина, округ:	
Телефон:	
Факс:	
e-mail адреса:	
Подаци о локацији где се пријављени нуклеарни материјал налази:	
Адреса:	
Место, општина, округ:	
Телефон:	
Географске координате:	
Подаци о одговорном лицу:	
Име:	
Радна позиција:	
Контакт телефон:	
Факс:	
e-mail адреса:	
Подаци о замеником одговорном лицу:	
Име:	
Радна позиција:	
Контакт телефон:	
Факс:	
e-mail адреса:	
Тип декларације: ☐ Годишња декларација ☐ Промена инвентара ☐ Извоз посебно дефинисане опреме, нуклеарних и не-нуклеарних материјала ☐ Увоз посебно дефинисане опреме, нуклеарних и не-нуклеарних материјала ☐ Измена и исправка претходних декларација ☐ Допунске информације	
Рокови за подношење декларација Агенцији за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије:	
Годишња декларација	Подноси се једном годишње на захтев Агенције, у року од 15 дана од дана пријема обавештења.
Допунске информације / Измена и исправка претходних декларација	Најкасније 15 дана од дана пријема обавештења да су потребне допунске информације поднетим декларацијама.
Промена инвентара	У року од 30 дана од дана извршене промене инвентара.
Увоз и извоз посебно дефинисане опреме, нуклеарних и не-нуклеарних материјала	У року од 30 дана од дана увоза или извоза материјала.
Потпис одговорног лица: _____	

Слика 1. Сертификат за евиденцију нуклеарних материјала

1

Јединствени код за пријављивање:

- Уписује се јединствени код који је додељен од стране Агенције.
- Јединствени код означава број за пријављивање и карактеристичан је за сваку институцију.

2

Датум подношења декларације:

- Означава тачан датум подношења декларације.
- Уноси се у форми ГГГГ-ММ-ДД.

3

Период декларације:

- Означава временски период који се покрива декларацијом.
- Временски период од датума подношења претходне декларације до датума подношења нове декларације.
- Уноси се у форми „ГГГГ-ММ-ДД до ГГГГ-ММ-ДД“.

4

Подаци о институцији:

- Наводе се подаци (назив, адреса, телефон, факс, електронска пошта) о институцији која пријављује нуклеарне материјале.

5

Подаци о локацији где се пријављени нуклеарни материјал налази:

- Уколико је локација (адреса) на којој се пријављени нуклеарни материјал налази, различита од локације (адресе) институције која пријављује материјал, а која је назначена у тачки број 4.
- Географске координате локације на којој се налази нуклеарни материјал се наводе само ако је локација ван насељених места или без додељене поштанске адресе.

6

Подаци о одговорном лицу:

- Наводе се контакт подаци о именованом лицу, одговорном за евиденцију и пријављивање нуклеарних материјала и за контакт са Агенцијом.

7

Подаци о заменском одговорном лицу:

- Уколико је потребно, институција може именовати заменско лице одговорно за евиденцију и пријављивање нуклеарних материјала.

8

Тип декларације:

- Потребно је означити која врста декларације је у питању.
- За редовна годишња пријављивања нуклеарног материјала, означава се поље „годишња декларација“.
- „промена инвентара“ се означава уколико је дошло до промене у броју или количини нуклеарног материјала који се пријављује. Уколико је дошло до повећања инвентара, потребно је навести све ставке инвентара уз додатну ставку која се уноси у декларацију први пут. Уколико се одређена ставка више не налази у инвентару, потребно је унети још једном у декларацију уз напомену у пољу „коментари“ о разлозима промене инвентара.

Бр.	Јединствена шифра	Локација	Хемијски елемент	Маса (kg)	Код намене	Намена	Коментари
1.	133	Институт „Милева Ајнштајн“ Дунавска 10, 11000 Београд, Србија	☐ торнијум ☐ плутонијум ☐ природни U ☒ осиромашени U ☐ обogaћени U U-233: _____ U-235: _____	0.35	☐ Нуклеарна ☒ Ненуклеарна	Уранил-ацетат Стандардизована лабораторијска хемикалија	
2.	134	Институт „Милева Ајнштајн“ Дунавска 10, 11000 Београд, Србија	☐ торнијум ☒ плутонијум ☐ природни U ☐ осиромашени U ☐ обogaћени U U-233: _____ U-235: _____	0.002	☐ Нуклеарна ☒ Ненуклеарна	Pu у Pu-Ве неутронском извору	Pu-Ве неутронски извор је купљен и користиће се у истраживачким активностима
3.			☐ торнијум ☐ плутонијум ☐ природни U		☐ Нуклеарна ☐ Н-нуклеарна		

Слика 2. Пријављивање промене инвентара, пример

- „Извоз/Увоз посебно дефинисане опреме, нуклеарних и ненуклеарних материјала“ означава се приликом извоза/увоза опреме или материјала. У декларацији се наводи само ставка материјала који се извози/увози, не целокупан инвентар. Извоз/Увоз опреме или материјала је потребно пријавити и ако се опрема или материјал у иностранству налази само одређени временски рок, а затим се поново враћа у земљу.

Бр.	Јединствена шифра	Локација	Хемијски елемент	Маса (kg)	Код намене	Намена	Коментари
1.	XL2	ABC Casting Co., 10 Уранијумски пут 66, 21400 Бачка Паланка, Србија	☐ торнијум ☐ плутонијум ☐ природни U ☒ осиромашени U ☐ обogaћени U U-233: _____ U-235: _____	15	☐ Нуклеарна ☒ Ненуклеарна	Уређај за индустријску радиографију са шилдингом направљеним од осиромашеног уранијума	Уређај је кориштен у Мађарској у склопу професионалних активности у периоду од 15.04. до 19.04.2013. када је враћен у Србију
2.			☐ торнијум ☐ плутонијум ☐ природни U		☐ Нуклеарна ☐ Ненуклеарна		

Слика 3. Пријављивање извоза/увоза посебно дефинисане опреме, нуклеарних и ненуклеарних материјала, пример

- **„Измена и исправка претходних декларација“** попуњава се уколико је потребно унети измене у постојеће декларације.
- **„Допунске информације“** попуњава се уколико је, на захтев Агенције, потребно навести додатне информације о материјалима који се пријављују.

9

Рокови за подношење декларација:

- Дати су временски рокови за које је потребно попунити декларације и доставити Агенцији.
- Рокови се рачунају од датума пријема обавештења од стране Агенције.

10

Потпис одговорног лица:

- Одговорно лице својим потписом гарантује тачност података наведеним у сертификату и декларацији.

3. Упутство за попуњавање декларације за евиденцију нуклеарних материјала

Република Србија
 Агенција за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије

Евиденција нуклеарног материјала

Број декларације: _____ Датум декларације: _____
 Јединствени код: _____ Период декларације: _____
 Коментар: _____

Бр.	Јединствена шифра	Локација	Хемијски елемент	Маса (kg)	Код намене	Намена	Коментари
1.			☐ торијум ☐ плутонијум ☐ природни U ☐ осиромашени U ☐ обогаћени U U-233: _____ U-235: _____		☐ Нуклеарна ☐ Ненуклеарна		
2.			☐ торијум ☐ плутонијум ☐ природни U ☐ осиромашени U ☐ обогаћени U U-233: _____ U-235: _____		☐ Нуклеарна ☐ Ненуклеарна		
3.			☐ торијум ☐ плутонијум ☐ природни U ☐ осиромашени U ☐ обогаћени U U-233: _____ U-235: _____		☐ Нуклеарна ☐ Ненуклеарна		
4.			☐ торијум ☐ плутонијум ☐ природни U ☐ осиромашени U ☐ обогаћени U U-233: _____ U-235: _____		☐ Нуклеарна ☐ Ненуклеарна		

Слика 4. Декларација за евиденцију нуклеарних материјала

1

Број декларације:

- Бројеви декларација почињу од „1“ и узастопно се повећавају са сваком следећом декларацијом.

2

Јединствени код:

- Уписује се јединствени код које је додељен од стране Агенције.
- Јединствени код означава број за пријављивање и карактеристичан је за сваку институцију.

3

Датум декларације:

- Означава тачан датум подношења декларације.
- Уноси се у форми ГГГГ-ММ-ДД.

4

Период декларације:

- Означава временски период који се покрива декларацијом.
- Временски период од датума подношења претходне декларације до датума подношења нове декларације.
- Уноси се у форми „ГГГГ-ММ-ДД до ГГГГ-ММ-ДД“.

5

Коментар:

- Поље за унос коментара који додатно објашњавају информације наведене у претходним уносима.
- Наводи се тип декларације (годишња декларација, промена инвентара, извоз/увоз посебно дефинисане опреме, нуклеарних и нуклеарних материјала, измена и исправка претходних декларација, допунске информације)
- Потребно је навести и сва додатна документа уколико се достављају заједно са декларацијом.

6

Јединствена шифра:

- Свака ставка нуклеарног материјала потребно је да има јединствену ознаку по којој се може идентификовати.
- Корисник нуклеарног материјала може произвољно да означи сваку ставку нуклеарног материјала који се пријављује.
- Уколико корисник поседује више идентичних ставки (иста врста материјала, хемијски састав, паковање) могу се све ставке сумирати у једну шаржу са заједничком шифром. У пољу за коментаре потребно је назначити да се пријављена шаржа састоји од више ставки.

7

Локација:

- Укључује адресу или локацију на којој се нуклеарни материјал налази.
- Уколико постоје било какве непрецизности везане за тачну локацију потребно је навести и географске координате.

8

Хемијски елемент:

- Означаваче се хемијски елемент нуклеарног материјала који се пријављује.
- Ако је у питању обогаћени уранијум, потребно је навести проценат обогаћења и који изотоп је у питању (U-235 или U-233).

9

Маса:

- Наводи се маса нуклеарног материјала који се пријављује у килограмима.
- Уколико тачна количина нуклеарног материјала није позната, може се навести и укупна маса уређаја или хемијског једињења. У пољу за коментаре потребно је нагласити да је навевена бруто маса.

10

Код намене:

- Означити одговарајуће поље у зависности да ли је материјал намењен употреби за нуклеарне или нуклеарне активности.

Под **нуклеарним активностима** се подразумева коришћење нуклеарног материјала у процесима озрачивања, прераде и обогаћивања.

Ненуклеарне активности су коришћење нуклеарног материјала као заштита од зрачења, употреба нуклеарног материјала због његових хемијских карактеристика (лабораторијске хемикалије), стандарди за калибрацију, производња керамике, легура...

11

Намена:

- Наводи се детаљније објешњење која је намена пријављеног нуклеарног материјала.

12

Коментари:

- Могу се навести информације које нису покривене неком од претходних категорија, а које пружају додатна објашњења везана за пријављени материјал, намену или локацију.
- Уколико се нуклеарни материјал пријављује први или последњи пут, потребно је навести додатно објешњење.

- Даје се додатно објешњење о извозу/увозу нуклеарног материјала.
- Попуњавање овог поља је опционално

4. Инспекцијска посета

Према одредбама Споразума о примени гаранција Међународна агенција за атомску енергију врши инспекцијски надзор над пријављеним нуклеарним материјалом у Републици Србији. Редовне годишње инспекције се обављају једном годишње, уз могућност ванредних инспекција.

Приликом инспекцијске посете, у пратњи инспектора МААЕ ће бити и представници Агенције за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије. Представници институције која је предмет инспекцијске посете (одговорно лице за евиденцију и пријављивање нуклеарних материјала или заменско лице) су у обавези да буду присутни и да по потреби буду у стању да пруже одговоре на сва додатна питања.

У случају да нуклеарни материјал или специјално дизајнирана опрема се не налази на локацији у тренутку инспекцијске посете, институција је у обавези да води интерну евиденцију о кретању и тренутној локацији материјала или опреме и да исту прикаже на увид током инспекцијске посете.